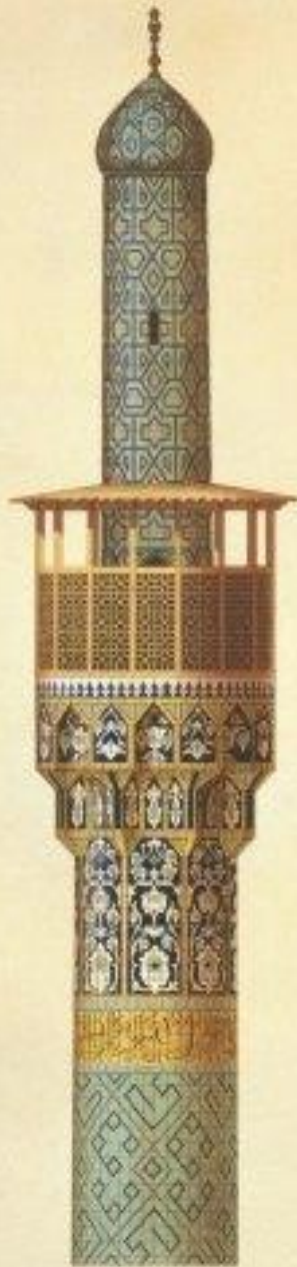

Musulmonų socialinės gyvensenos aspektai

Prof. Egdūnas Račius

Socialinė gyvensena musulmonų visuomenėse

★ **Socialinę musulmonų visuomenių gyvenseną (konvencines normas) apsprendžiantys veiksniai:**

Religijos vaidmuo:

- oficialiai propaguojamos ir neoficialiai praktikuojamos religingumo formos;
- religijos įtaka politinei aplinkai ir teisinei sistemai;
- visuomeninis spaudimas (normalumo/ nenormalumo atskyrimas, iš dalies apspręstas religijos)

Politinė aplinka ir kolektyvinė atmintis (kolonijinė patirtis)

Gamtinės sąlygos

Gyvenimo ciklas

- ★ **Gimimas** (“natūrali religija”, prigimtinės nuodėmės neigimas, tėvo musulmono vaikas – musulmonas, vardynos);
- ★ **Subrendimas** (iniciacija – apipjaustymas, lyčių segregacija);
- ★ **Edukacija** (Kurano rečitavimas, madrasa sistema);
- ★ **Santuoka** (“legalus amžius”, globėjo funkcija, skaistybės kultas, “kraitis”, poligamija);
- ★ **Skyrybos** (procedūra, pasekmės);
- ★ **Mirtis** (laidotuvės ir kapinės).

Svarbūs socialinės musulmonų gyvensenos aspektai

- 1. Vidu-bendruomeninė socializacija;**
- 2. Lyčių santykiai;**
- 3. Darbo etika;**
- 4. Poilsis;**
- 5. Dietos ypatumai;**
- 6. Ekstra-bendruomeninė socializacija**

Socializacija

- horizontalūs (socialinių sluoksnių) musulmonų tarpusavio santykiai (klientelizmas, kilmė, wasta);
- vertikalūs (kartų) musulmonų tarpusavio santykiai

Lyčių santykiai

- socialiniai vaidmenys – patriarchalizmas (vyras – viešasis šeimos veidas, kūrėjas ir tiekėjas, moteris – namų židinio kūrėja, vartotoja);
- kūnas ir seksualumas – viešuma ir privatumas (nuogybės samprata, gėdos ir gėdinimosi institucionalizacija, skaistybės ir ištikimybės kultai, homoseksualumas);
- smurtas (šeimoje: tarp sutuoktinių, tarp kartų);
- apranga (chidžab, nikab, burka, burkini)

Darbo etika

- laiko ir erdvės samprata (praktinis reliatyvizmo teorijos realizavimas);
- verslumas (islamams – pirklių religija?);
- nuosavybė (neliečiamybė, moters teisė į ją);
- korupcija (klientelistinė sistema, wasta vaidmuo);
- gamtinių sąlygų įtaka darbo etikai

Poilsis

- religinės (id al-fitr, id al-adcha, maulūd, ašūra) ir sekuliarios (nacionalinės, kultūrinės (nau rūz) ir asmeninės/ šeimos) šventės;
- laisvalaikio praleidimo formos (meninės raiškos ir meno vartojimo dilema, lyčių segregacijos antstatas, sportas, naminiai gyvūnai)

Dietos ypatumai

- legalus (chahal)/ nelegalus (charam) maistas;
- svaigalai ir psichotropinės medžiagos (formali kriminalizacija, kultūrinis toleravimas (arakas/ rakija, kat, marichuana));
- rūkymas (nargyla, cigaretės);
- medikamentai

Musulmonų – nemusulmonų santykiai

- ★ **Normatyvinis (religinis-teisinis) lygmuo** (religijų hierarchizacija, ahl al-kitab (vedybos su), zimmi (stratifikacija))
- ★ **Praktinis (istorinis) lygmuo** (krikščionys Levante, žydai Š. Afrikoje, Jemene, millet sistema)

Laikas klausimams

